

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 8 серпня 2017 року № 16-6

м. Київ

Про результати фінансового аудиту Державної служби геології та надр України

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України "Про Рахункову палату" розглянуто Звіт про результати фінансового аудиту Державної служби геології та надр України. За результатами розгляду Рахункова палата

В С Т А Н О В И Л А:

1. Державною службою геології та надр України (далі – Держгеонадра) забезпечено виконання Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік" у частині реалізації бюджетних програм за КПКВК 2404010 "Керівництво та управління у сфері геологічного вивчення та використання надр" на рівні 99,2 відс. і за КПКВК 2404020 "Розвиток мінеральної сировинної бази" в повному обсязі.

Кошти державного бюджету в усіх суттєвих аспектах використані на цілі, визначені Законом України "Про Державний бюджет України на 2016 рік". Фінансово-господарські операції переважно проведені відповідно до вимог законодавчих і нормативно-правових актів, які регулюють використання бюджетних коштів.

Фінансова та бюджетна звітність у Держгеонадрах станом на 01.01.2017 була складена в усіх суттєвих аспектах відповідно до застосовної концептуальної основи фінансової звітності в рамках звітування згідно з концептуальною основою достовірного подання, сформована з дотриманням вимог, встановлених Порядком складання фінансової, бюджетної та іншої звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, затвердженим наказом Мінфіну від 24.01.2012 № 44 (далі – Порядок № 44).

Разом з тим під час проведення фінансового аудиту встановлено окремі факти недотримання Порядку застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ, затвердженого наказом Мінфіну 26.06.2013 № 611

(далі – План рахунків № 611), та не враховані положення Порядку № 44 і Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 "Основні засоби", затвердженого наказом Міністерства фінансів від 12.10.2010 № 1202 (далі – НП(С)БО 121), у частині повноти та достовірності висвітлення в фінансовій звітності інформації про фінансове становище і результати діяльності підприємства.

Загальна сума встановлених порушень становила 9 522,7 тис. грн, з них сума порушень, що призвела до викривлення звітності за окремими її статтями, – 9 520,5 тис. грн, але ці порушення на суму балансу (форма № 1) суттєво не вплинули.

Зазначене вище дало підстави Рахунковій палаті для надання модифікованого (умовно-позитивного) висновку щодо дотримання вимог законодавства при здійсненні витрат і щодо фінансової та бюджетної звітності.

2. Створена в Держгеонадрах система внутрішнього контролю не функціонувала на належному рівні. Превентивному контролю приділялася недостатня увага, а також не надавалися висновки щодо функціонування системи внутрішнього контролю та рекомендації для її удосконалення.

Аудитом проведення інвентаризації активів і зобов'язань та оформлення її результатів засвідчено, що інвентаризація в Держгеонадрах у 2016 році в деяких випадках проводилась із недотриманням вимог чинного законодавства.

Зокрема, при відображенні результатів інвентаризації не дотримані окремі вимоги наказу Міністерства фінансів від 17.06.2015 № 572 (далі – Наказ № 572), яким затверджено типові форми для відображення бюджетними установами результатів інвентаризації, і Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань (пункти 11, 18 і 19 розділу II), затвердженого наказом Міністерства фінансів від 02.09.2014 № 879 (далі – Положення № 879), зокрема:

➤ у протоколі інвентаризаційної комісії зазначено первісну вартість необоротних активів, а не їх балансову вартість;

➤ застосована форма "Інвентаризаційний опис інших необоротних матеріальних активів та запасів", а саме додаток 5 до Інструкції з інвентаризації матеріальних цінностей, розрахунків та інших статей балансу бюджетних установ, яка втратила чинність ще в 2014 році;

➤ не заповнені розписки та відсутній підпис матеріально відповідальної особи з підтвердженням, що перевірка активів відбулася в її присутності;

➤ відсутні відмітки бухгалтерської служби про перевірку цін, таксування та підрахунки результату за підписами осіб, які проводили цю перевірку;

➤ не проводилась інвентаризація товарно-матеріальних цінностей первісною вартістю 8 045,5 тис. грн, які перебувають на відповідальному зберіганні у ТОВ "Беніш Джі Пі Ес України" відповідно до договору від 25.11.2012 б/н;

➤ інвентаризаційні описи на орендовані необоротні активи (приміщення вартістю 1 170,9 тис. грн) не склалися і, відповідно, їх інвентаризація не проводилась.

Крім того, мають місце випадки, коли кількість днів, за які нарахована заробітна плата в розрахунково-платіжних відомостях, не відповідає даним обліку робочого часу в табелях, при цьому коригуючі табелі структурними підрозділами Держгеонадр протягом 2016 року не складались, а коригування іноді здійснювалось у приписках до табелів наступного місяця. Зазначене свідчить про відсутність належного контролю відділу з управління персоналом Держгеонадр за обліком використання робочого часу, що призводить до помилок при нарахуванні заробітної плати. При цьому не враховано положень наказу Державного комітету статистики України від 05.12.2008 № 489 "Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці" (далі – Наказ № 489) у частині застосування форм обліку використання робочого часу.

3. Аудит засвідчив, що у 2016 році організація і ведення бухгалтерського обліку в Держгеонадрах здійснювалися з недотриманням окремих вимог Закону України від 16.07.99 № 996 "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" (далі – Закон № 996), Інструкції про форми меморіальних ордерів бюджетних установ і порядку їх складання, яка затверджена наказом Держказначейства від 27.07.2000 № 68 (далі – Інструкція № 68), Порядку застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ, затвердженого наказом Мінфіну 26.06.2013 № 611 (далі – План рахунків № 611), не враховані Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору, затверджені наказом Мінфіну від 23.01.2015 № 11 (далі – Методичні рекомендації № 11). Зокрема, облікова політика Держгеонадр не погоджена з Мінприроди, а додаткова система рахунків, яка використовується Держгеонадрами, не затверджена.

3.1. Аудит ведення обліку розрахунків з оплати праці засвідчив, що мали місце факти відсутності тотожності даних бухгалтерського обліку даним бюджетної і фінансової звітностей, що є недотриманням вимог Закону № 996, Плану рахунків № 611, Інструкції № 68 і Порядку № 44.

Крім того, встановлено факти застосування неправильної кореспонденції субрахунків при відображенні нарахування допомоги з тимчасової непрацездатності за рахунок фонду соціального страхування та утримання військового збору. Зазначене не призвело до викривлення фінансової звітності.

В окремих випадках при розрахунках з оплати праці не дотримано Закону України від 10.12.2015 № 889-VIII "Про державну службу" (далі – Закон № 889) та статті 121 і 127 Кодексу законів про працю (далі – КЗпП), затвердженого Законом № 322-VIII від 10.12.1971, що спричинило неправильне нарахування посадових окладів, надбавок за ранг, вислугу років, високі досягнення, мають місце факти зайво нарахованої заробітної плати (на 0,9 тис. грн) і недонараховано 6,0 тис. гривень. Ці порушення виправлено під час аудиту.

Під час розгляду документів для призначення допомоги з тимчасової непрацездатності, у зв'язку із вагітністю та пологами Держгеонадрами не дотримано вимог Закону України від 23.09.1999 № 1105-XIV "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (далі – Закон № 1105).

Зокрема:

✓ документи для призначення цієї допомоги **систематично** розглядалися пізніше десяти днів з дня їх надходження: наприклад, протоколом комісії із загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням (далі – Комісія), від 22.03.2016 № 3 на оплату днів тимчасової непрацездатності подано лікарняний лист від 13.11.2015 № 808699;

✓ показники дебіторської і кредиторської заборгованості з виплати допомоги з тимчасової непрацездатності, у зв'язку із вагітністю і пологами та на поховання, що відображені у фінансовій звітності на кінець року (5,2 тис. грн), не відповідають даним книги "Журнал-головна" (7,4 тис. гривень).

Крім того, Комісією не проводились засідання щонайменше два рази на місяць, як це передбачається п. 4.1 Положення про комісію (уповноваженого) із соціального страхування підприємства, установи, організації, затвердженого постановою правління Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності від 23.06.2008 № 25, яка зареєстрована в Мін'юсті 14.07.2008 за № 636/15327.

3.2. Облік необоротних активів Держгеонадрами у 2016 році здійснювався в окремих випадках з недотриманням Закону № 996, НП(С)БО 121, Плану рахунків № 611 і Порядку списання об'єктів державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2007 № 1314 (далі – Постанова № 1314).

Як наслідок, в обліку занижено вартість інших необоротних матеріальних активів на суму 67,6 тис. грн, а також неправильно відображено основні засоби обладнання на суму 8 045,5 тис. грн, які не введені в експлуатацію та перебувають на відповідальному зберіганні ТОВ "Беніш Джі Пі Ес України".

Зокрема:

- не відображено ПДВ як суму непрямих податків, що є складовою первинної вартості об'єкта основних засобів, у розмірі 16,90 тис. грн;

- комп'ютерне обладнання вартістю 8 045,5 тис. грн, придбане у 2012 році для запровадження автоматизованої системи обліку артезіанських свердловин, яке до цього часу не введено в експлуатацію, перебуває на відповідальному зберіганні та обліковується Держгеонадрами за формою № 1 "Баланс" як "Основні засоби" (код рядка 120), а повинно обліковуватися як "Незавершені капітальні інвестиції в необоротні активи" (код рядка 140);

- комісією зі списання не проведено всіх необхідних процедур і не оформлено всіх необхідних документів про списання майна.

Ці порушення вказують на необхідність проведення Держгеонадрами навчання із застосування національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі працівниками відділу оплати праці та бухгалтерського обліку.

3.3. Аудит засвідчив, що облік запасів у 2016 році Держгеонадрами в окремих випадках також здійснювався з недотриманням Закону № 996, пункту 8 розділу II Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 123 "Запаси", затвердженого наказом Мінфіну від 12.10.2010 № 1202 (далі – НП(С)БО 123), Інструкції № 68 і Плану рахунків № 611. Зокрема:

- при відображенні в обліку запасів до їх первісної вартості не включались суми непрямих податків, які не відшкодовуються (сума ПДВ), через що первісна вартість запасів була занижена на 36,0 тис. грн;
- облік придбання запасів вівся у меморіальному ордері № 4.2 "Накопичувальна відомість за розрахунками з іншими дебіторами", а потрібно – у меморіальному ордері № 6 "Накопичувальна відомість за розрахунками з іншими кредиторами", оскільки передплата не здійснювалася;
- працівниками бухгалтерської служби не здійснювалася звірка фактичної наявності запасів із записами у книзі та даними бухгалтерського обліку.

3.4. Аудитом встановлено, що Держгеонадрами не видавались кошти (аванс) для здійснення поточних витрат під час службових відряджень за наявності наказів про відрядження, що є недотриманням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 98 "Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціям, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів" (далі – Постанова № 98) та Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон, затвердженої наказом Мінфіну від 13.03.1998 № 59.

Крім того, всупереч вимогам зазначеної Інструкції (пункт 1 розділ II) у наказах Держгеонадр на відрядження не вказується пункт призначення, куди відряджається працівник, а зазначаються лише назви районів та областей. При цьому в табелях обліку використання робочого часу не відображено днів, у які працівники перебували у відрядженні.

3.5. Аудит засвідчив, що при веденні обліку на позабалансових рахунках Держгеонадрами у 2016 році допускалося недотримання вимог Закону № 996, Інструкції № 68, Порядку № 44 і Плану рахунків № 611, а також не враховані Методичні рекомендації № 11.

Зокрема, Держгеонадрами у формі № 1 "Баланс" не відображено на позабалансовому рахунку 01 вартості орендованих активів у сумі 1 170,9 тис. грн станом на 01.01.2016 і 01.01.2017. При цьому активи, передані на відповідальне зберігання, відображались неправильно. Крім того, станом на 01.01.2017 на позабалансовому рахунку 08 обліковувалися поштові марки як бланки документів суворої звітності, що не відповідає положенням Порядку бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ, затвердженого наказом Мінфіну від 02.04.2014 № 372, і статті 21 Закону України від 04.10.2001 № 2759-III "Про поштовий зв'язок".

4. Держгеонадрами не укладено колективного договору, передбаченого Законом України від 01.07.1993 № 3356-ХІІ "Про колективні договори і угоди" (далі – Закон № 3356) і статтями 11 і 12 КЗпП.

Неврахування вимоги статті 12 Закону України від 15.11.1996 № 504/96-ВР "Про відпустки" (далі – Закон № 504) у період 2004–2014 років призвело, за умови підвищення посадових окладів, до додаткових навантажень на фонд оплати праці у 2016 році. Зокрема, із десяти охоплених вибіркою працівників п'яти особам компенсовано більше ніж по 70 календарних днів невикористаної відпустки за минулі періоди роботи (2004–2014 роки) на загальну суму 93,16 тис. гривень.

5. У фінансовій звітності Держгеонадр за 2016 рік неповною мірою відображена інформація, яка є суттєвою для користувачів цієї звітності, зокрема щодо сум виплат при звільненні працівників, а також детальна інформація про основні засоби і запаси.

Аудитом встановлено, що у пояснювальній записці за 2016 рік Держгеонадрами не наведено інформації про діапазон строків корисного використання основних засобів (мінімальні та максимальні) і вартість об'єктів основних засобів, які тимчасово не використовуються, що є недотриманням вимог розділу VII "Розкриття інформації про основні засоби у примітках до фінансової звітності" НП(С)БО 121.

Держгеонадрами у примітках до фінансової звітності за 2016 рік не надано інформації про методи оцінки запасів, що є не дотриманням пункту 2 розділу V НП(С)БО 123.

Крім того, не дотримано пункту 2 розділу IV Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 132 "Виплати працівникам", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2011 № 1798: у примітках до фінансової звітності не наведено інформації про суми виплат при звільненні працівників.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати фінансового аудиту Державної служби геології та надр України затвердити.

2. Інформацію про результати фінансового аудиту Державної служби геології та надр України надіслати **Верховній Раді України**.

3. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати **Кабінету Міністрів України**.

4. Рішення Рахункової палати надіслати **Міністерству екології та природних ресурсів України** і рекомендувати вирішити питання використання Держгеонадрами комп'ютерного обладнання, придбаного для запровадження автоматизованої системи обліку артезіанських свердловин, вартістю 8 045,5 тис. грн, яке перебуває на безстроковому відповідальному зберіганні ТОВ "Беніш Джі Пі Ес України" з грудня 2012 року.

5. Звіт про результати фінансового аудиту Державної служби геології та надр України і рішення Рахункової палати надіслати **Державній службі геології та надр України** і рекомендувати:

➤ **дотримуватись вимог:**

✓ *Закону № 504 (статті 12)* з метою забезпечення недопущення додаткових витрат державного бюджету на оплату праці;

✓ *Закону № 3356 і КЗпП (статей 11 і 12)* у частині укладання колективного договору;

✓ *Закону № 889, КЗпП (статей 121 і 127)* при розрахунках з оплати праці;

✓ *Закону № 996, Плану рахунків № 611 та Інструкції № 68 і Порядку № 44* щодо ведення обліку розрахунків з оплати праці;

✓ *і враховувати рекомендації Наказу № 489 і наказу Держгеонадр від 06.05.2011 № 20* у частині застосування типових форм для обліку робочого часу;

✓ *Закону № 1105* у частині забезпечення правильного та своєчасного нарахування оплати за дні тимчасової непрацездатності;

✓ *частини 1 статті 11 Закону № 996 і пунктів 1.2 і 1.4 Порядку № 44* у частині дебіторської та кредиторської заборгованості;

✓ *Постанови № 98, Інструкції № 59 і Наказу № 841* у частині забезпечення працівників, відправлених у відрядження, авансами;

✓ *Плану рахунків № 611, Постанови № 1314 і НП(С)БО 121* у частині розкриття інформації про основні засоби у примітках до фінансової звітності, обліку та нарахування зносу необоротних активів, *враховуючи Методичні рекомендації № 11;*

✓ *Закону № 996, Плану рахунків № 611 та Інструкції № 68* у частині обліку даних на позабалансових рахунках з урахуванням вимог *Наказу № 372 і Порядку № 44;*

✓ *НП(С)БО 123, Наказу № 572* при обліку та оформляти облікові документи запасів, *враховуючи Методичні рекомендації № 11;*

✓ *Наказу № 572 і Положення № 879* при проведенні та оформленні результатів інвентаризації активів і зобов'язань;

➤ **забезпечити:**

- дієве функціонування системи внутрішнього контролю із застосуванням *Методичних рекомендацій з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах, затверджених наказом Мінфіну від 14.09.2012 № 995;*

- погодження облікової політики з Міністерством екології та природних ресурсів України;

- затвердження додаткової системи рахунків;

- укладання колективного договору, як це передбачено Законом № 3356 і статей 11 і 12 КЗпП;

- навчання працівників відділу оплати праці та бухгалтерського обліку щодо застосування національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі;
 - проведення інвентаризації комп'ютерного обладнання вартістю 8 045,5 тис. грн, яке перебуває на безоплатному відповідальному зберіганні ТОВ "Беніш Джі Пі Ес України", на предмет його фактичної наявності;
 - вирішення питання введення в експлуатацію комп'ютерного обладнання, придбаного для запровадження автоматизованої системи обліку артезіанських свердловин;
 - тотожність даних бухгалтерського обліку даним бюджетної і фінансової звітностей.
- 6.** Оприлюднити рішення та Звіт на офіційному веб-сайті Рахункової палати.
- 7.** Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Пилипенко В.П.

Голова Рахункової палати

Р.М. Магута